

Bio-bibliografický medailon Tommasa Landolfiho¹

Tommaso Landolfi se narodil 9. srpna 1908 ve městě Pico v dnešní provincii Frosinone ve střední Itálii. Matka se jmenovala Maria Gemma Nigro, ale přezdívalo se jí Ida, otec Pasquale Landolfi byl advokát a pocházel z velmi starého urozeného rodu, jenž byl po dlouhou dobu věrný Bourbonům. Rodině tehdy patřila značná část území. Landolfiho dětství nebylo příliš šťastné – když mu byly pouhé dva roky, jeho matka, která čekala druhé dítě, náhle zemřela. Trauma z odchodu matky a z jejího pohřbu, na který nikdy nezapomněl, poté spisovatele pronásledovalo po celý jeho život. Otec byl často na cestách, a tak ho vychovávala především teta Amalia a její dvě dcery, Rosina a Ida, které všichni říkali Fosforina.

Landolfi studoval na mnoha školách. Zakladnímu vzdělání se mu dostalo na soukromé škole v Římě a v letech 1917-1919 byl zapsán na gymnáziu v Montepulcianu. Školní rok 1919-1920 strávil v internátní škole Cicognini da Prato, poté studoval tři roky na lyceu v Římě, v roce 1924 v Trieste a poté znovu v Římě na jiném lyceu. Během těchto studií a od soukromých učitelů se učil evropské jazyky, ale také například arabštinu či sanskrt. V roce 1927 se zapsal na filozofickou fakultu v Římě a začal studovat slavistiku, školu zakončil roku 1932 tezí o ruské básničce a překladatelce Anně Achmatové. Během svých vysokoškolských studií žil také ve Florencii, kde se stýkal s významnými intelektuály a literáty té doby, mezi něž patřili Oreste Macrì, Leone Traverso či Carlo Bo, který se později stal jedním z jeho nejvěrnějších kritiků. Se studiem ruského jazyka a literatury mu ve Florencii pomáhal historik Nikolaj Petrovič Ottokar a přítel Renato Poggioli. Kromě ruského jazyka Landolfi v tomto období studoval také němčinu a rozvíjel svůj literární talent – v roce 1929 byla ve florentském časopise „Vigilie letterarie“ publikována jeho první povídka *Maria Giuseppa*. Od roku 1930 zřejmě začal trávit čas v hernách a žít nočním životem, který se pro něj později stane typickým.

Po studiích žil krátce v Německu a po návratu do Itálie nastoupil v Palermu vojenskou službu, z níž byl ale díky otcově vlivu brzy propuštěn. Od roku 1934 začal spolupracovat s několika literárními deníky, mezi něž patřily „Italia letteraria“ a „Letteratura“. Ve 30. letech 20. století se Landolfi rovněž začal profilovat jako překladatel. Debutoval v dubnu roku 1935 s povídkou

¹ Veškeré biologické a bibliografické údaje vychází z těchto zdrojů:

Matt, Luigi. *Landolfi, Tommaso*, Dizionario Biografico degli Italiani – Volume 63 (2004), www.treccani.it dostupné z: https://www.treccani.it/enciclopedia/tommaso-landolfi_%28Dizionario-Biografico%29/
De Lucia, Stefania. *Tommaso Landolfi. La vita*, Traiettorie numero 14 (Primavera 2018), www.rivistatradurre.it dostupné z: <https://rivistatradurre.it/tommaso-landolfi-pico-farnese-1908-ronciglione-1979/>

Dialogo dei massimi sistemi, kterou otiskla „Italia letteraria“ a knižně potom vyšla stejnojmenná sbírka povídek ve Florencii roku 1937 v nakladatelství Parenti, které spolupracovalo s časopisem „Solaria“. V následujících letech žil Landolfi mezi Římem, Florencií a Picem, do nějž se neustále vracel a kde v rodinném sídle pracoval na svých dílech. Velkou část volného času trávil v kasínech a hernách - o Landolfiho soukromém životě se toho sice moc neví, jeho vášeň k sázení v ruletě je však všeobecně známá a promítla se také do celého jeho díla, v němž sázení dokonce metaforicky přirovnává k životu. Ve Florencii se Landolfi pohyboval v kroužku hermetiků, literátů a antifašistů, kteří se scházeli v kavárně Giubbe rosse. Mezi osobnosti, v jejichž přítomnosti bylo Landolfiho možné nalézt, patřili Carlo Emilio Gadda, Elio Vittorini, Gianfranco Contini, Eugenio Montale a Vasco Pratolini. Na jaře roku 1939 Landolfi publikoval sbírku povídek *Il mar delle blatte e altre storie* a v létě téhož roku vyšel jeho první román *La pietra lunare* v nakladatelství Valecchi, poté, co ji odmítl nakladatel Bompiani. Tím také započala Landolfiho spolupráce s Valecchi, která trvala třicet let.

Na začátku čtyřicátých let Landolfi publikuje svůj první překlad z ruštiny, Gogolovy *Petrohradské povídky*. V této době také spolupracuje na antologii *Germanica* svým překladem několika pohádek bratří Grimmů a části Novalisova románu *Heinrich z Ofterdingenu*; překládá také z francouzštiny Prospera Mérimée a vede antologii ruských klasiků *Narratori russi*. Roku 1942 vydává Valecchi další Landolfiho povídkový soubor, *La spada*. O rok později vychází jeho první dílo řazené do literatury pro děti, psychologická pohádka *Il principe infelice*. V témže roce je spisovatel zatčen – nejspíše pro své styky s odpůrci fašismu – a téměř měsíc vězněn. Po návratu z vězení musí čelit německým vojákům, kteří na podzim roku 43 obsadili palác Landolfiho rodiny v Picu. V roce 1944 pak byla část domu silně poničena bombardováním. Landolfiho tato událost velmi zasáhla, násilné obsazení a zničení svého domova považoval za znesvěcení. Tato zkušenost se implicitně promítla do dlouhé povídky *Podzimní příběh* (1946).

Roku 1946 vyhrál v ruletě značný obnos peněz, což mu umožnilo alespoň na chvíli utěšit svou finanční situaci, které příliš neprospěla jeho záliba v hazardu. V témže roce byla nakladatelstvím Bompiani publikována dlouhá povídka *Le due zittelle* a v roce následujícím vydalo Valecchi *Racconto d'autunno*. Rok 1950 je potom rokem knižního vydání dlouhé povídky *Cancroregina*, kterou o rok dříve otiskl časopis „Botteghe oscure“. Mezitím Landolfi nepřestává překládat – v této době vychází některé jeho překlady Puškina, Tolstoj, Čechova, Dostojevského a také Charlese Nodiera – a pokračuje v žurnalistické práci, která mu zajišťuje

obživu. Spolupracuje především s deníky „Il Mondo“ a „Corriere della Sera“. V roce 1953 vychází Landolfiho první pseudo-diaristické dílo *LA BIERE DU PECHEUR*. O rok později Valecchi publikovalo povídkovou sbírku *Ombre* a pohádkový příběh *La raganella d'oro*.

Roku 1955 Landolfi získal cenu Marzotto a ve stejném roce, ve svých 47 letech, se oženil s mladičkou dívkou z Pica, Marisou Fortini. Z manželství vzešly dvě děti, roku 1958 Maria, všemi přezdívaná jako Idolina, a roku 1961 syn Landolfo. Dcera Idolina se později stane autorkou mnoha literárně-kritických esejí o díle svého otce a zakladatelkou Centro Studi Landolfiani.

Roku 1958 vyšla knižně sbírka článků *Mezzacoda* a krátký román *Ottavio di Saint-Vincent*, o rok později Landolfi vydává své první drama *Landolfo VI di Benevento*. Kvůli špatné finanční situaci potom začíná pracovat pro nakladatelství Einaudi, pro které vede antologii děl Puškina, překládá Lermontova, Tjutčeva a Leskova, a současně dále spolupracuje s Valecchi. V roce 1960 vychází soubor článků *Se non la realtà*. Rok po narození syna se rodina přestěhovala do Ligurie, spisovatel se však nepřestával vracet do svého milovaného Pica a často také jezdil do San Rema. V této době ve Valecchi vychází *Racconti* a sbírka článků *In società*. Roku 1962 Landolfimu přítel Leone Traverso nabízí místo profesora na katedře ruské literatury na univerzitě v Urbinu, Landolfi však odmítá. Většinu času tráví ve svém paláci v Picu, přestože mu jeho chátrající studené zdi působí zdravotní problémy. V roce 1963 vychází deník *Rien va* a drama *Scene della vita di Cagliostro*, v následujících letech soubor tří povídek *Tre racconti* (1964), krátký román *Un amore del nostro tempo* (1965), sbírka *Racconti impossibili* (1966), diaristické dílo *Des mois* (1966), divadelní hra *Faust'67* (1967) a sbírka *Un paniere di chioccioline* (1968). V tomto období náš autor získává mnohá literární ocenění (Campiello, Bagutta, Pirandello a další).

Roku 1971 Landolfi prodělal srdeční příhodu a postupně se jeho zdravotní stav začal zhoršovat. V tomto roce byl publikován soubor *Gogol' a Roma*, který v sobě zahrnuje velkou část Landolfiho literárně-kritických článků; a dílo *Breve canzoniere*, v němž autor experimentuje s poezií. O rok později vydal sbírku básní *Viola di morte* a poté v roce 1977 *Il tradimento*. Spolu se sbírkou *Viola di morte* se uzavírá dlouholetá spolupráce s Valecchi a Landolfiho novým nakladatelem se stává Rizzoli, u něž publikuje sbírky povídek *Le labrene* (1974) a *A caso* (1975), za kterou mu je udělena cena Premio Strega.

Tři roky po první srdeční příhodě Landolfi podstoupil operaci kvůli rakovině, poté byl dlouho hospitalizován kvůli rozedmě plic a v roce 1978 ho zasáhl další srdeční infarkt. Rok před autorovou smrtí vyšel soubor článků *Del meno* a posmrtně v roce 1987 *Il gioco della torre*. Landolfi zemřel 8. července 1979 u jezera Vico v Ronciglione.